

ÜNİTE 5

Güvenli Sürüş Teknikleri

Aracınıza hâkim olmak, mesafeyi ve hızı doğru yönetmek

Okuma süresi: 25 dakika

EĞİTMENİNİZ

Değerli kursiyerimiz, profesyonel sürücüyü hızı değil, öngörüsü ve sorumluluğu belli eder. Bu ünite de güvenli sürüşün tekniklerini adım adım öğreneceğiz.

Profesyonel sürücü kimdir?

Profesyonelliği; **meslek bilgisi, sürüş becerisi** ve en çok da **sorumluluk bilinci** belirler.

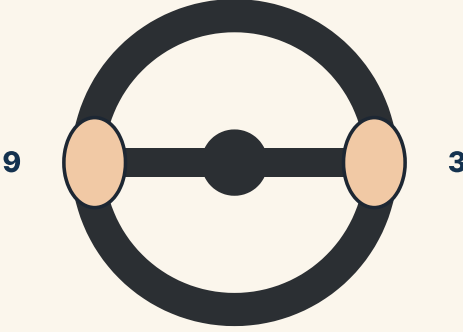
- ✓ Sürüşün her anında aracına **tam hâkimdir**.
- ✓ Dışarıdan gelen uyarılara **hızlı ve doğru** tepki verir.
- ✓ Aracını doğru yerde, doğru pozisyonda kullanır.
- ✓ İşini zamanında ama **güvenli** bitirir.
- ✓ Aracını ve aracının **sınırlarını** tanır.

EĞİTMENİNİZ

Trafikteki diğer sürücüler sizi örnek alır.
Profesyonel sürücü, kuralı herkesten önce uygulayandır.

Direksiyonu doğru tutmak

eller "dokuzu çeyrek geçe", başparmaklar dışarıda

- ✓ Eller, saat kadranında **9 ile 3** hizasında (ya da 10 ile 2 arasında) durur.
- ✓ Başparmaklar direksiyonun **dışında** kalır; tümsekte direksiyon tepmesi parmağı incitmez.
- ✓ Koltuk öyle ayarlanır ki **dirsekler hafif bükülü** kalır.
- ✓ Dönüşlerde direksiyon eller çapraz yapılmadan, **bir el çekip diğeri iterek** (besleme yöntemiyle) çevrilir.

Aktif ve pasif güvenlik

AKTİF GÜVENLİK

kazayı ÖNLER

- ABS, ASR, ESP
- Farlar, silecekler
- Aynalar, korna
- Acil fren destek

PASİF GÜVENLİK

zararı AZALTIR

- Emniyet kemeri
- Hava yastığı
- Lamine ön cam
- Baş yastığı

- ✓ **Aktif güvenlik:** Kazanın olmasını önlemeye yardım eden donanımlar.
- ✓ **Pasif güvenlik:** Kaza olursa zararı azaltan donanımlar. Görevi kaza anında başlar.

Yeni ağır araçlarda **acil durum fren desteği** ve **şerit takip uyarısı** gibi sistemler de aktif güvenlik donanımdır.

ABS, ASR, ESP

Sistem	Ne yapar?
ABS	Frende tekerleklerin kilitlenmesini önler; fren yaparken direksiyonla kaçabilirsiniz.
ASR	Kalkışta ve hızlanırken çeker tekerleklerin patinajını önler.
ESP	Ani direksiyon ve virajda aracın savrulmasını önler.

✓ ABS'Lİ ARAÇTA ACİL FREN

Frene sonuna kadar basın ve **basılı tutun**. Pedaldaki titreşim normaldir. Direksiyonla engelden kaçın.

✗ YAPILMAMASI GEREKEN

ABS'li araçta frene pompalama yapmayın; sistem bunu sizin yerinize, çok daha hızlı yapar.

ABS'nin asıl amacı fren mesafesini kısaltmak değil, **direksiyon hâkimiyetini** korumaktır.

Lastik: hava basıncı hayat demektir

İnik lastiğin tabanı yere yayılıp daha iyi tutunmaz. Tam tersine, sırtın ortası yukarı kalkar ve lastik **yalnızca omuzlarıyla** yere basar.

- ✓ Basınç **soğukken** ölçülür; sıcak lastiğin havası indirilmez.
- ✓ Kar, yağmur ya da sıcak hava için lastik havası **indirilmez**.
- ✓ Stepne de zamanla hava kaybeder; **düzenli kontrol** edilir.
- ✓ Yasal en düşük dış derinliği **1,6 mm**; altındaki lastikle araç muayeneden geçemez.

Lastiğin kısımları, ebat okuma ve kış lastiği kuralları **Ünite 3**'te ayrıntılı anlatıldı.

Kış lastiği ve zincir: hatırlatma

Konu	Kural
Tarih	15 Kasım – 15 Nisan (valilik birer ay uzatabilir)
Ağır	Kamyon, çekici, tanker, otobüs: çekiş dingiline , en az 4 mm
Hafif	Kamyonet, minibüs, otomobil: tüm tekerleklerle , en az 1,6 mm
Zincir	Kamyon, çekici ve otobüste ayrıca zorunlu ; kış lastiğinin yerine geçmez

Zincir çekiş dingiline takılır; kar olmayan zeminde araca zarar vermemesi için **sökülür**. Karda **dar tabanlı** lastik daha iyi tutunur.

Römork ve yarı römork kış lastiği zorunluluğunun dışındadır.

Seyir halinde lastik patlarsa

- ✓ **Ön lastik patlarsa:** Araç patlayan lastiğin tarafına çeker, direksiyon ağırlaşır.
- ✓ **Arka lastik patlarsa:** Aracın arkası sağa sola yalpalar.

✓ YAPILMASI GEREKEN

Direksiyonu iki elle sıkı tutun, aracı düz götürün. Gazı yavaşça bırakın ve yumuşak frenle güvenli bir yere çekin.

✗ YAPILMAMASI GEREKEN

Ani fren yapmayın, direksiyonu sağa sola kırmayın.

Lastik değiştirirken

1

Güvenli ve düz bir alan bulun

2

Dörtlüler, reflektör, yelek, takoz

3

Bijonları araç yerdeyken gevşetin

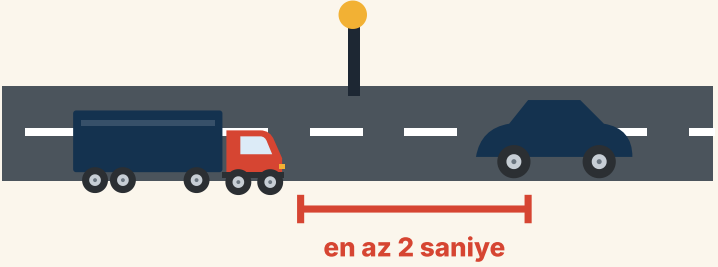
4

Krikoyla kaldırın, tekerleği değiştirin

5

İndirin, bijonları çapraz sıkın

Takip mesafesi

- ✓ Kural: Öndeki araçla aranızda en az **hızınızın yarısı kadar metre** mesafe olmalı. 90 km/s'te en az **45 metre**.
- ✓ Pratik yol: **2 saniye kuralı**. Öndeki araç bir direği geçtiğinde "bin bir, bin iki" diye sayın. Saymayı bitirmeden direğe varıyorsanız çok yakınsınız.
- ✓ Islak yolda mesafeyi **en az iki katına**, karda ve buzda çok daha fazlasına çıkarın.

EĞİTMENİNİZ

Ağır araç, otomobilden daha geç durur. Mesafeyi otomobil sürücüsüne göre değil, kendi aracınıza göre ayarlayın.

Durma mesafesi

göz görür → beyin karar verir → ayak frene geçer

tepki

fren

DURMA MESAFESİ = tepki + fren

- ✓ **Tepki (intikal) mesafesi:** Tehlikeyi görüp frene basana kadar geçen sürede alınan yol. Dinç bir sürücüde bu süre yaklaşık **1 saniyedir**; yorgunluk, telefon ya da alkol bu süreyi uzatır.
- ✓ **Fren mesafesi:** Frene bastığınız andan aracın durmasına kadar alınan yol.

Örnek: 100 km/s'te araç **1 saniyede yaklaşık 28 metre** yol alır. Fren mesafesi de eklenince durma mesafesi **90 metreyi** aşar.

Tepki mesafesini hız, sürücünün bedensel ve ruhsal durumu ve dikkati; fren mesafesini hız, yolun eğimi, yol yüzeyi, lastikler ve yük belirler.

Hız iki katına çıkarsa...

35 km/s

1×

70 km/s

4×

105 km/s

9×

fren mesafesi hızın KARESİYLE artar

...fren mesafesi **dört katına** çıkar.

Çünkü aracın hareket enerjisi hızın **karesiyle** artar.
35 km/s'ten 70 km/s'e çıkan aracın fren mesafesi 4 kat, 105 km/s'e çıkanındaki **9 kat** uzar.

Hız **2 kat** → fren mesafesi **4 kat**
Hız **3 kat** → fren mesafesi **9 kat**

Aynalar ve kör noktalar

- ✓ Aynalar, arkadan gelen trafiği **net gösterecek** şekilde sürücüye göre ayarlanır ve temiz tutulur.
- ✓ **Dışbükey (geniş açılı) aynalar** daha geniş alan gösterir ama araçları olduğundan **uzakta** gösterir.
- ✓ Ağır vasıtada en büyük kör nokta **sağ taraftır**. Sağa dönüşte bisiklet, motosiklet ve yayaya dikkat.
- ✓ Şerit değiştirmeden önce aynaya bakın, sonra **omuz üzerinden** kontrol edin.
- ✓ Dikiz aynasına asılan süsler görüşü kısıtlar ve dikkat dağıtır.

Virajlar

- ✓ Hızı viraja **girmeden önce** düşürün; viraj içinde fren yapmayın.
- ✓ Viraj içinde gazı **sabit** tutun, çıkışa doğru yumuşakça hızlanın.
- ✓ Ağır vasıta ile **kendi şeridinizde** kalın. Virajı “dıştan girip içten kesmek” için karşı şeride taşmayın.
- ✓ Virajda ağırlık dış tekerleklere biner; içteki tekerleklerin yere basma kuvveti azalır. Yüksek ve ağır yükte **devrilme** riski artar.

Kayma neden başlar?

Sürücü kaynaklı kaymaların nedenleri:

- ✓ Yola göre **aşırı hız**
- ✓ Eski ya da **inik** lastikler
- ✓ Gereğinden fazla **gaz, fren** ya da **direksiyon**
- ✓ Vites küçültürken debriyayı **ani bırakmak**

✓ ARKA KAYARSA

Gazı bırakın, ani fren yapmayın. Direksiyonu aracın **arkasının kaydığı yöne** doğru, ölçülü çevirin. Bakışınızı gitmek istediğiniz yere çevirin.

✓ ÖN KAYARSA (araç dönmüyorsa)

Gazı yavaşça bırakın, direksiyonu daha fazla kırmayın; lastik tutununca araç yeniden yön alır.

Islak, karlı ve buzlu yol

Suda kızaklama (aquaplaning): Lastikle yol arasına su girer, araç suyun üstünde kayar.

✓ SU BİRİKİNTİSİNDE

Gazı yavaşça bırakın, direksiyonu **düz** tutun. Lastik yere tutunana kadar fren yapmayın; sonra yumuşakça yavaşlayın.

- ✓ Kaygan yolda **ani direksiyon, ani gaz ve ani fren** yok; pedallara yumuşak dokununuz.
- ✓ Mesafeyi artırın; viraj ve kavşaklara yavaş girin.
- ✓ Yokuşta geri kayarsanız gazı azaltın, lastik tutununca **yavaşça** yeniden gaz verin.
- ✓ Kar yağarken uzun süre park edecekseniz **geri geri** park edin; çıkarken ileri manevra daha kolaydır.

Çalışma ve dinlenme süreleri

Ticari eşya taşıyan **3,5 tonu aşan** araçlarla, ticari yolcu taşıyan **sürücü dahil 9 kişiden fazla** kapasiteli araçların sürücüleri bu kurallara uyar. Kurallar **AETR** anlaşmasına dayanır.

- ✓ **4,5 saat** kesintisiz sürüşten sonra en az **45 dakika** mola. Mola bölünecekse önce en az 15, sonra en az 30 dakika.
- ✓ Günlük sürüş en fazla **9 saat**; haftada iki kez **10 saate** çıkabilir.

Haftalık sınırlar ve dinlenme

56

saat
haftalık sürüş

90

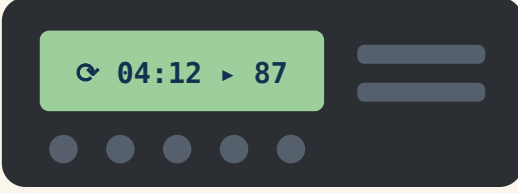
saat
iki haftada sürüş

11

saat
günlük dinlenme

- ✓ **Günlük dinlenme:** 24 saat içinde en az **11 saat**. Bölünecekse önce 3, sonra 9 saat. Haftada en fazla 3 kez **9 saate** indirilebilir.
- ✓ **Haftalık dinlenme:** En geç 6 günlük çalışmadan sonra başlar; normal **45 saat**, indirilmiş hali en az **24 saattir**.
- ✓ **İki sürücülü araçta:** Her sürücü 30 saat içinde en az 9 saat dinlenir.
- ✓ Molalar günlük dinlenmeden **sayılmaz**.

Takograf

sürüş, mola, dinlenme ve hız kaydı

Takograf; sürücünün sürüş, mola ve dinlenme sürelerini ve aracın hızını kaydeden cihazdır.

- ✓ Takografli araç, cihaz çalışmıyorsa **trafiğe çıkarılmaz**.
- ✓ Sürücü **kendi kartıyla** sürer; başkasının kartıyla sürmek SRC iptali demektir.
- ✓ Kayıtlar denetimde gösterilmek üzere sürücüde ve işletmede saklanır.
- ✓ 2026 kanun değişikliğiyle takograf, 3,5 tonu aşan yük ve 17 kişiden fazla yolcu taşıyan araçlarda **kademeli olarak** zorunlu hale geliyor.

Araçta bulunması zorunlu gereçler

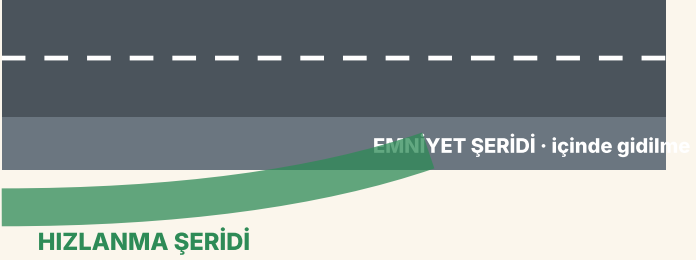
Araç	Gereç
Tüm motorlu araçlar (motosiklet hariç)	2 adet reflektör: kırmızı, 45 cm kenarlı, 150 m'den görünür
Otobüs, kamyon, çekici	Takograf, hız sınırlayıcı, engel işareti
3,5 tonu aşan araçlar ve otobüsler	Tekerlek takozu
Kamyon, römork, yarı römork	Arka işaret levhası
Ücretle yolcu taşıyan araç	İç lamba

Yangın söndürücü (kuru toz)

Otomobil, minibüs, kamyonet	1 kg , sürücünün yanında
Azami yüklü ağırlığı 12 tona kadar kamyon	4 kg
12 tonu aşan kamyon, çekici ve otobüs	6 kg

Otoyol kuralları

duraklama · park · geri gitme · geri dönme YASAK

- ✓ Otoyola **hızlanma şeridinde** trafiğin hızına ulaşarak, şeridin sonundan girilir.
- ✓ Otoyolda **duraklamak, park etmek, geri gitmek ve geri dönmek yasaktır.**
- ✓ Arıza ve kazada araç **emniyet şeridine** alınır ve işaretlenir. Emniyet şeridinde seyredilmez.
- ✓ Otoyoldan **yavaşlama şeridine** şeridin başından girilir, hız şerit boyunca azaltılır.
- ✓ Otoyolda hız **40 km/s'in altına** düşürülemez.

Çalışmaya devam edin

SRC Dijital Eğitim Kitabı

Diğer derslere devam etmek için dokununuz

SRC Sınav Salonu

Deneme sınavlarına girmek için dokununuz

Yeni Ümit SRC Belgesi

Camlıkahve Meydanı, Mareşal Çakmak, Bağcılar
Cd. No:114 D:1, 34160 Güngören/İstanbul

0 212 641 97 73

WhatsApp: 0 530 957 79 13

Sosyal medya hesaplarımız

facebook.com/yeniumitsrcbelgesi

instagram.com/yeniumitsrcbelgesi

EĞİTMENİNİZ

Bu üniteyi tamamladınız, tebrikler! Sıradaki derse geçebilir ya da sınav salonunda kendinizi deneyebilirsiniz. Başarılar dileriz.